

Inwestycje w aktywa niematerialne to ponad 1/4 polskich inwestycji

Wartość inwestycji w aktywa niematerialne w Polsce w 2018 r. wyniosła ponad 133 mld PLN, co przekłada się na 27,25 proc. wszystkich inwestycji w polskiej gospodarce. Z badania Polskiego Instytutu Ekonomicznego przedstawionego w raporcie „Aktywa niematerialne w Polsce” wynika, że ponad połowa (52 proc.) przedsiębiorców planowała inwestycje w aktywa niematerialne na 2020 r. Nakłady na aktywa niematerialne planowały przede wszystkim duże firmy (63 proc.) i te z kapitałem mieszanym (70%).

Zgodnie z definicją stosowaną przez OECD, aktywa niematerialne to takie aktywa, które nie mają fizycznej ani finansowej postaci. Inwestycje w takie aktywa możemy rozumieć jako nakłady na różne formy skomercjalizowanej wiedzy, takie jak wydatki na badania i rozwój, prawa własności intelektualnej czy szkolenie pracowników. Choć stanowią jeden z kluczowych czynników rozwoju we współczesnej gospodarce, to obecnie w dużej części nie wchodzą w zakres rachunków produktu krajowego brutto. Wpływa to na szacunki dotyczące produktywności w gospodarce, a także na możliwość badania tego aspektu rozwoju firm i wspierania jej przez państwo.

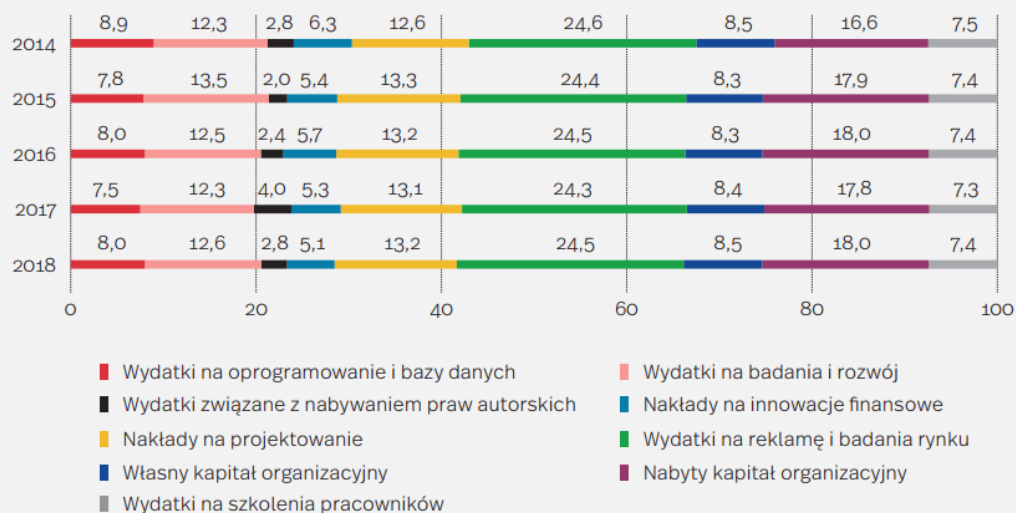
Znaczenie aktywów niematerialnych podkreśla fakt, że na czele listy najbardziej wartościowych firm na świecie (Apple, Google, Microsoft) czy w Polsce (CD Projekt) są nie te posiadające największe fabryki czy złoża surowców, ale sprzedające produkty i usługi oparte na własności intelektualnej, oryginalnym designie czy dobrym marketingu. W odróżnieniu od maszyn czy budowli, takie aktywa jak oprogramowanie czy wyniki prac badawczo-rozwojowych mają niematerialną formę, trudną do uchwycenia i precyzyjnego zmierzenia, a jednocześnie posiadają szereg cech wyróżniających je spośród szerokiej gamy dóbr inwestycyjnych – mówi Ignacy Świącicki.

Rosną inwestycje w aktywa niematerialne w Polsce

Wartość inwestycji w aktywa niematerialne w latach 2014-2018 stale się zwiększała, przeciętnie o 7,5 proc. rocznie w cenach bieżących. W porównaniu z rokiem 2014, największe zmiany w 2018 roku odnotowano w nakładach na innowacje finansowe, których udział zmniejszył się z 6,3 proc. w 2014 r. do 5,1 proc. w 2018 r. oraz w nakładach na nabyty kapitał organizacyjny, czyli różnego rodzaju usługi doradcze i wspierające organizację procesów w firmach. W tym obszarze udział wydatków w 2018 r. z kolei zwiększył się o 1,4 p.p., do 18 proc.

Trend dotyczący zwiększania nakładów na aktywa niematerialne widoczny jest w badaniu przeprowadzonym przez PIE w ubiegłym roku. Choć trzeba wziąć poprawkę na wybuch pandemii nieuwzględniony w badaniu z oczywistych przyczyn, przedsiębiorcy niezależnie od kategorii swojej firmy zdecydowanie częściej deklarowali chęć inwestycji w aktywa niematerialne w roku 2020 – dodaje Filip Leśniewicz, analityk zespołu gospodarki cyfrowej Polskiego Instytutu Ekonomicznego.

» Wykres 2. Inwestycje w aktywa niematerialne w Polsce w podziale na rodzaje (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE.

W latach 2010-2018 relacja inwestycji w aktywa niematerialne w stosunku do całego PKB wzrosła z 5,13 proc. do 6,28 proc. W tym samym czasie stopa inwestycji w gospodarce, mierzona zgodnie z obowiązującą metodologią (a więc niewłączająca większości kategorii aktywów niematerialnych), spadła z 20,3 proc. do 18,2 proc.

Inwestycje w aktywa niematerialne określone zgodnie z metodologią stosowaną w naszym raporcie stanowią ponad jedną czwartą wszystkich inwestycji w gospodarce. Przy tym aktywa niematerialne nieklasyfikowane obecnie w rachunkach narodowych to więcej niż trzykrotność tych uwzględnianych jako inwestycje zgodnie z obecnie obowiązującą metodologią. Przygotowując powyższe obliczenia nie braliśmy pod uwagę zmiany wysokości samej miary PKB – na skutek zmiany klasyfikacji wydatków ze zużycia pośredniego na wydatki inwestycyjne, całkowita wartość PKB uległaby zwiększeniu – wyjaśnia Ignacy Święcicki, kierownik zespołu gospodarki cyfrowej Polskiego Instytutu Ekonomicznego.

Polska na tle Europy

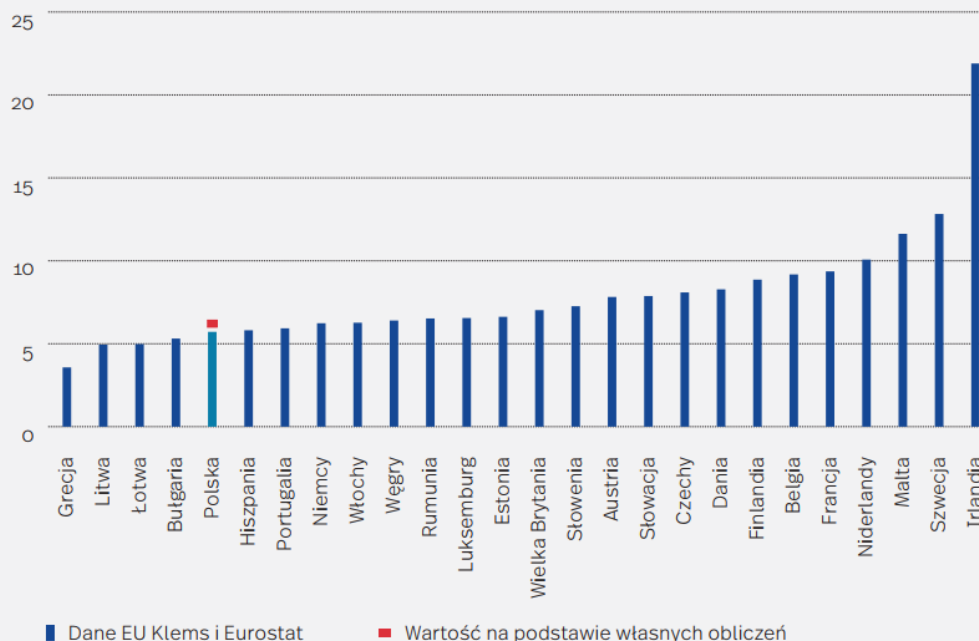
Aby przyjrzeć się, jak Polska wypada na tle innych krajów europejskich po względem stopy inwestycji w aktywa niematerialne, wykorzystano dane z EU KLEMS dotyczące inwestycji w aktywa nieodnotowywane w rachunkach narodowych oraz dane z Eurostatu dotyczące inwestycji we własność intelektualną. W takim zestawieniu Polska plasuje się na 22. pozycji na 26 krajów unijnych (z Wielką Brytanią), dla których dostępne były pełne dane.

Najniższy odsetek inwestycji w aktywa niematerialne występował w Grecji, a najwyższy w Irlandii. Biorąc jednak pod uwagę specyfikę tego ostatniego kraju, bardziej miarodajne będzie porównanie krajów bez jego uwzględniania. W takim przypadku najwyższa stopa inwestycji w aktywa niematerialne występuje w Szwecji i jest równa 12,8 proc. PKB.

Z kolei wyniki niższe od Polski, oprócz Grecji, odnotowują jeszcze Litwa, Łotwa i Bułgaria. Jeśli wziąć pod uwagę stopę inwestycji dla Polski obliczoną zgodnie z metodologią zastosowaną w raporcie (6,21 proc. w 2017 r.), to nasz kraj wyprzedziłby Hiszpanię i

Portugalię, i niemal zrównał się z Niemcami (6,24 proc.) (przy założeniu, że dla tych trzech krajów wykorzystujemy obliczenia jedynie z bazy danych EU KLEMS).

Wykres 4. Inwestycje w aktywa niematerialne w krajach UE w 2017 r. (w proc. PKB)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych EU KLEMS i Eurostat.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.

Kontakt dla mediów:
 Agata Kołodziej
 Kierownik Zespołu Komunikacji
agata.kolodziej@pie.net.pl
 tel. 48 727 427 918